

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

จังหวัดเชียงใหม่ตั้งอยู่ทางทิศเหนือของประเทศไทย ระหว่างละติจูด 16-21 องศาเหนือ และลองจิจูด 98-99 องศาตะวันออก อยู่สูงจากระดับน้ำทะเล 1,027 ฟุต (310 เมตร) ส่วนกว้างที่สุดจากทิศตะวันตกจรดทิศตะวันออก ประมาณ 138 กิโลเมตร มีพื้นที่ทั้งหมด 20,107 ตารางกิโลเมตร โดยทั่วไปแล้ว พื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ส่วนใหญ่เป็นป่าละเมาะและภูเขา เนื้อที่ประมาณ 19,432 ตารางกิโลเมตร มีพื้นที่ราบอยู่ตอนกลางตามฟากฝั่งแม่น้ำปิง ภูเขาที่สูงที่สุดในประเทศไทยคือ ดอยอินทนนท์ สูงประมาณ 2,565 เมตร อยู่ในเขตอำเภอจอมทอง อำเภอสันป่าตอง และอำเภอแม่แจ่ม ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ไปทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ประมาณ 106 กิโลเมตร นับเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยมอย่างมาก นอกจากนี้ยังมีดอยอื่น ๆ ที่สูงรองลงมาอีกหลายแห่ง เช่น ดอยสุเทพ 1,678 เมตร ดอยหลวงเชียงใหม่ 2,195 เมตร ดอยผ้าห่มปก 2,297 เมตร มีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่น่าสนใจอื่น ๆ เช่น น้ำตกห้วยแก้ว ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ประมาณ 6 กิโลเมตร บริเวณน้ำตกก็สวยงามด้วยทิวทัศน์และร่มรื่นด้วยพันธุ์ไม้นานาพันธุ์ หรือน้ำตกแม่ยะซึ่งตั้งอยู่ในเขตอำเภอจอมทอง ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ประมาณ 70 กิโลเมตร เป็นน้ำตกใหญ่และสวยงามมากแห่งหนึ่ง มีถ้ำเชียงดาวซึ่งเป็นถ้ำที่น่าสนใจ มีหินงอกหินย้อยที่สวยงาม หรือบ่อน้ำพุร้อนฝาง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของอำเภอฝาง ซึ่งมีน้ำพุร้อนผุดมาจากใต้ดิน หรือโป่งเดือดป่าแป๋ อยู่ในเขตอำเภอแม่แตง ซึ่งเป็นโป่งเดือดผุดมาจากพื้นดินเกือบ 4 เมตร นับว่าเป็นน้ำพุร้อนที่ใหญ่ที่สุดและสูงที่สุดในประเทศไทย

อาณาเขตของจังหวัดเชียงใหม่ ทิศเหนือติดกับรัฐฉานของประเทศพม่า โดยมีสันปันน้ำของดอยคำ ดอยปกกลา ดอยหลักแตง ดอยถ้ำป่อง ดอยถ้ำย้อย ดอยผาแดง ดอยอ่างขาง อันเป็นส่วนหนึ่งของทิวเขาแดนลาวเป็นเส้นกั้นอาณาเขต ทิศใต้ติดกับอำเภอสามเงา จังหวัดตาก มีร่องน้ำแม่ตื่นและสันปันน้ำ ดอยเรียม ดอยหลวงเป็นเส้นกั้นอาณาเขต ทิศตะวันออกติดจังหวัดเชียงราย ลำพูน และลำปาง มีร่องน้ำตีกของแม่น้ำกก สันปันน้ำ ดอยซาง ดอยหลุมข้าว ดอยแม่วุ้นน้อย ดอยวังผา ดอยแม่โตเป็นเส้นกั้นอาณาเขต ส่วนที่ติดกับจังหวัดลำพูนมีดอยขุนห้วยหละ ดอยช้างสูง และร่องน้ำแม่ปิงเป็นเส้นกั้นอาณาเขต และทิศตะวันตกติดอำเภอป่าเยื่อ อำเภอขุนยวม และอำเภอ

แม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีสันปันน้ำ คอยกัวแดง คอยแปรเมือง คอยแม่ยะ คอยอังกะตูด คอยแม่สุรินทร์ คอยขุนยวม คอยหลวง และร่องเมรัค แม่ฮอย และสันปันน้ำคอยขุนแม่ตั้นเป็น เส้นกั้นอาณาเขต

น้ำพุร้อนสันกำแพง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือของจังหวัดเชียงใหม่ เขตอำเภอ สันกำแพง ห่างจากตัวเมืองเชียงใหม่ประมาณ 35 กิโลเมตร เป็นแหล่งน้ำพุร้อนตามธรรมชาติที่ จัดให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยว พื้นที่น้ำพุร้อนสันกำแพงมีทั้งสิ้นประมาณ 75 ไร่ โดยลักษณะทางธรณี วิทยา พบน้ำใต้ดินบริเวณพื้นที่นั้นเลย ลักษณะของดินจะมีความร้อนแฝงในดิน ทำให้ยากต่อการ ปลุกต้นไม้ภายในพื้นที่ ประกอบกับบางแห่งดินจะอ่อนตัวด้วย ต้องแก้ไขโดยการนำหินไปถมให้ คงรูปอยู่ได้ หากทำการเจาะพื้นที่ลงไปด้วยเสาเข็มจะพบน้ำร้อนพุ่งขึ้นมา และน้ำพุร้อนมีอุณหภูมิ สูงกว่า 100 องศาเซลเซียส ภายในน้ำพุร้อนลักษณะภูมิทัศน์ล้อมรอบไปด้วยภูเขาธรรมชาติ ดอกไม้ นานาพันธุ์

ลักษณะภูมิประเทศภายในพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นทุ่งหญ้าโล่ง ล้อมรอบด้วยธารน้ำร้อนและ ป่าโปร่ง ทั้งยังคงความอุดมสมบูรณ์และความเป็นธรรมชาติอยู่มาก ตัวน้ำพุร้อนอยู่บริเวณที่ราบ โล่ง กลางพื้นที่โครงการ ทำให้สามารถมองเห็นได้ชัดเจนเกือบทุกจุดในพื้นที่ และปัญหาปัจจุบันก็จะมี การอุดตันของแร่ธาตุบริเวณปากบ่อ ทำให้น้ำพุลดต่ำลง ปัจจุบันเนื้อที่ที่ใช้ทำกิจกรรมของทางน้ำพุ ร้อนมีเพียงบางส่วนเท่านั้น ซึ่งพื้นที่ส่วนใหญ่ยังไม่ได้รับการพัฒนา มีสิ่งก่อสร้างที่อำนวยความสะดวก สะดวกไม่มากนัก และมีพื้นที่ว่างอีกเป็นจำนวนมากเพื่อใช้สำหรับกางเต็นท์พักผ่อน

ธุรกิจน้ำพุร้อนสันกำแพงเกิดการร่วมทุนระหว่างสหกรณ์หมู่บ้านสันกำแพงกับการ ท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) พื้นที่โครงการน้ำพุร้อนสันกำแพงเดิมเป็นพื้นที่โครงการตาม พระราชดำริของหมู่บ้านสหกรณ์การเกษตรหมู่บ้านสันกำแพง ซึ่งทำการเลี้ยงโคนม ปลูกข้าวโพด กระจงดิน เพื่อขายให้แก่สหกรณ์ ต่อมากรมทรัพยากรธรณีสำรวจพบว่า มีน้ำพุร้อนอยู่ใต้พิภพ (Geothermal Energy) โดยมีการขุดเจาะเพื่อการศึกษาวิจัยที่จะนำเอาพลังงานความร้อนใต้พิภพมา ใช้ประโยชน์ น้ำพุร้อนสันกำแพงเป็นแห่งหนึ่งที่มีการขุดเจาะสำรวจดังกล่าว เมื่อการพัฒนาหยุด ชะงักลง ประกอบกับกิจการสหกรณ์สันกำแพงลดความสำคัญลงไป กลุ่มสหกรณ์ได้ร่วมกับ หน่วยงานของรัฐพัฒนาเพื่อให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว จึงมีการปลูกสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ มากมาย จัดระเบียบบริหารหลาย ๆ อย่างเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว จึงมีแนวคิดจะปรับปรุงพื้นที่ ให้มีวัตถุประสงค์ด้านการท่องเที่ยวด้วย โดยมีเจ้าหน้าที่เร่งรัดพัฒนาชนบทในฐานะผู้มีบทบาท สำคัญในการดำเนินโครงการหมู่บ้านสหกรณ์สันกำแพงดังกล่าว ได้ติดต่อปรึกษากับการท่องเที่ยว แห่งประเทศไทย (ททท.) เพื่อปรับปรุงพื้นที่บริเวณน้ำพุร้อนสันกำแพง จำนวน 75 ไร่ ให้เป็น แหล่งท่องเที่ยวเพื่อสร้างรายได้ให้แก่สมาชิกของสหกรณ์การเกษตรหมู่บ้านสันกำแพง เพิ่มเติมจาก

อาชีพเกษตรกรรมที่ดำเนินอยู่ตามปกติ จากการให้บริการและขายผลผลิตทางการเกษตรที่สมาชิกผลิตให้แก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวชมบริเวณน้ำพุร้อนสันกำแพง ซึ่งความสัมพันธ์กับชุมชนบริเวณพื้นที่น้ำพุร้อนสันกำแพงเดิมเป็นพื้นที่โครงการหลวงหมู่บ้านสหกรณ์สันกำแพง ชาวบ้านในหมู่บ้านจะทำการเกษตรเลี้ยงโคนม ปลูกข้าวโพด กระถิน เพื่อขายให้แก่สหกรณ์ที่มีรายได้หลักมาจากการทำเกษตรกรรมเท่านั้น เมื่อมีการเปิดดำเนินธุรกิจน้ำพุร้อนสันกำแพงขึ้นมา ทางชาวบ้านในหมู่บ้านสหกรณ์ก็มีรายได้เสริมเพิ่มเติมจากเดิม โดยการนำผลผลิตทางการเกษตรมาจำหน่ายบริเวณ โครงการ และการประกอบอาชีพขายอาหาร เครื่องดื่มให้กับนักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยว รวมทั้งชาวบ้านบางส่วนก็เป็นลูกจ้างของธุรกิจน้ำพุร้อนสันกำแพงด้วย ทำให้ความเป็นอยู่ของชาวบ้านในหมู่บ้านสหกรณ์สันกำแพงดีขึ้น แต่ยังไม่มีส่วนร่วมทุนกับทางธุรกิจน้ำพุร้อนสันกำแพงมากนัก

ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2527 การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ได้ให้ความร่วมมือกับหมู่บ้านสหกรณ์การเกษตรสันกำแพงในการดำเนินธุรกิจน้ำพุร้อนสันกำแพง โดยทางการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยให้การสนับสนุนด้านการขุดเจาะน้ำพุร้อนด้วยการใส่ท่อลงไป ทำให้แรงดันน้ำพุ่งสูงขึ้นกว่าเดิม ต่อมามีการสร้างบ้านพักเพิ่มเติมในพื้นที่เพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยวและมีการสร้างระบบจ่ายน้ำระบบ โอโซนเพื่อให้นักท่องเที่ยวสามารถว่ายน้ำในสระว่ายน้ำในสระน้ำแร่ได้ด้วย และโดยนโยบายหลักของท่านองคมนตรี (ประกอบ หุตะสิงห์) ต้องการให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวของชาวบ้านสามารถเข้าชมได้ทุกระดับชั้น ด้วยค่าใช้จ่ายที่ไม่สูงมากนัก ทำให้อดีตธุรกิจน้ำพุร้อนสันกำแพงเคยได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเป็นจำนวนมากในการนำมาใช้บริการอาบน้ำแร่ ชมสวนไม้ดอกไม้ประดับ และซื้อของที่ระลึก รวมทั้งผลผลิตทางการเกษตรของชาวบ้าน

อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันธุรกิจน้ำพุร้อนสันกำแพงไม่ค่อยได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยว แม้ว่าจะมีความได้เปรียบทางศักยภาพกว่าแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ก็ตาม เนื่องจากการดำเนินงานมีลักษณะค่อยเป็นค่อยไป โดยให้ความสำคัญกับสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อนักท่องเที่ยวไม่มากนัก โดยจำนวนนักท่องเที่ยวปี 2545 มีจำนวนทั้งสิ้น 193,296 คน การจัดรูปแบบสิ่งก่อสร้างก็เป็นลักษณะให้เพียงพอต่อความต้องการเท่านั้น และไม่มีการจัดทำแผนแม่บทในการพัฒนามาใช้อย่างจริงจัง ส่วนในเรื่องของความสามารถในการรองรับนักท่องเที่ยวของน้ำพุร้อนสันกำแพง (Carrying Capacity) ปัจจุบันมีห้องพักประมาณ 8 ห้อง มีอัตราการเข้าพัก ร้อยละ 5-7 หรือประมาณ 450 คนต่อปี หรือประมาณ 1 คน ต่อ 1 วัน หรือ 1 ห้องต่อวัน ในขณะที่ความสามารถในการรองรับในปัจจุบัน คือ 16 คนต่อวัน หรือ 8 ห้องต่อวัน ส่วนในเรื่องของห้องอาบน้ำแร่ โดยเฉลี่ยสูงสุด 15 คนต่อชั่วโมง ในขณะที่ปัจจุบัน ห้องอาบน้ำแร่รวมชาย และห้องอาบน้ำชายเดี่ยว

สามารถรองรับได้สูงสุด 60 คนต่อชั่วโมง ซึ่งเป็นอัตราเฉลี่ยเดียวกับห้องอาบน้ำแร่หญิง ดังนั้นความสามารถในการรองรับยังอยู่มาก (สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2540)

ในปัจจุบันนี้การเดินทางมาท่องเที่ยวที่เขื่อนสิรินธรนั้น สามารถเดินทางมาแหล่งท่องเที่ยวข้างเคียงได้ เช่น สามารถเดินทางมาท่องเที่ยวบ่อสร้าง วัดป่าดิ่ง ถ้ำเมืองออน และสามารถสัมผัสวิถีชาวบ้านแบบ Home Stay ที่บ้านแม่กำปอง ซึ่งเป็นหมู่บ้านที่มีการปลูกชา และการทำเกษตรแบบผสมผสาน ทั้งยังมีการผลิตสินค้าเพื่อมาขายสำหรับนักท่องเที่ยวที่เขื่อนสิรินธร ทำให้เกิดการท่องเที่ยวครบวงจร และในอนาคตอาจจะมีการเปิดเส้นทางจากจังหวัดลำปางถึงบ้านแม่กำปอง และยังเดินทางมาท่องเที่ยวที่เขื่อนสิรินธรได้อีกทางหนึ่งด้วย ซึ่งจะเป็นการลดระยะทางการเดินทางและเป็นการเดินทางแบบใหม่ได้อีกทางหนึ่งด้วย ส่วนในด้านกิจกรรมทางด้านการท่องเที่ยวในอนาคตอาจจะมีเปิดเส้นทางแบบทัวร์ป่า และกิจกรรมอื่น ๆ ที่น่าสนใจ ซึ่งจะเป็นกิจกรรมเสริมทางการท่องเที่ยวของน้ำพุร้อนสิรินธร ด้วยการพัฒนาน้ำพุร้อนสิรินธรนอกเหนือจากผลตอบแทนที่จะได้รับจากความเพลิดเพลินและเรียนรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแล้ว ยังเป็นแนวคิดในการรักษาตนเองแบบธรรมชาติบำบัดเกี่ยวกับธรรมชาติที่สามารถนำเอาน้ำพุร้อนมาใช้ในกิจกรรมด้านต่าง ๆ ได้ เช่น การนวดและสปา ฯลฯ

ผู้วิจัยจึงเห็นว่าน้ำพุร้อนสิรินธรอาจจะต้องมีการพัฒนาสภาพแวดล้อม, ธรรมชาติสิ่งอำนวยความสะดวกและวิเคราะห์ผลกระทบของการพัฒนา ให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาด และผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ อันจะเป็นผลให้น้ำพุร้อนสิรินธรเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวต่อไปในอนาคต

คำถามในการวิจัย

1. สถานการณ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศของน้ำพุร้อนสิรินธรเป็นอย่างไร ในประเด็นการมีส่วนร่วมของชุมชนในรูปแบบของสหกรณ์ และผลประโยชน์มีการกระจายทั่วถึงหรือไม่
2. แนวคิดการท่องเที่ยวเชิงนิเวศจะสามารถช่วยพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่เขื่อนสิรินธรได้อย่างไร หากทำได้จะดำเนินการตามหลักเกณฑ์ 4 ประการอย่างไร
3. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจากแหล่งท่องเที่ยวที่เขื่อนสิรินธรสิรินธร มีใครบ้าง และเขาเหล่านั้นมีความเห็นในการพัฒนา ปรับปรุงให้ดีขึ้นได้อย่างไร
4. จะสามารถพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวข้างเคียงเสริมได้อย่างไร เพื่อให้การท่องเที่ยวครบวงจรมากขึ้น
5. หน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งในพื้นที่และนอกพื้นที่ที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างไร

1.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสถานการณ์การทองเที่ยวเชิงนิเวศของน้ำพุร้อนสันกำแพงในปัจจุบัน
2. เพื่อวิเคราะห์สถานการณ์และปัจจัยภายใน ปัจจัยภายนอก ที่มีผลต่อการทองเที่ยวเชิงนิเวศ
3. เพื่อศึกษาแนวทางในการพัฒนาการทองเที่ยวเชิงนิเวศของน้ำพุร้อนสันกำแพง

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

ขอบเขตด้านพื้นที่ศึกษา

พื้นที่ในการศึกษาในครั้งนี้คือ น้ำพุร้อนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

ขอบเขตด้านระยะเวลา

การศึกษานี้จะใช้ระยะเวลารวม 8 เดือน โดยจะเป็นการเสนอโครงร่างเพื่อการค้นคว้าแบบอิสระ การสำรวจพื้นที่โครงการจริง และแหล่งทองเที่ยวในพื้นที่ใกล้เคียง ทั้งที่มาช่วยเสริมและเป็นคู่แข่งกัน รวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษา การจัดทำแบบสอบถาม และแบบนำสัมภาษณ์ การเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และนำเสนอ และเขียนรายงานการค้นคว้าอิสระ และสุดท้ายนำเสนอผลงานการค้นคว้าแบบอิสระแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบ

ขอบเขตด้านเนื้อหา

1. สถานการณ์ปัจจุบัน ใน 4 องค์ประกอบ คือ ด้านพื้นที่ ด้านการจัดการ ด้านกิจกรรมและกระบวนการ และด้านการมีส่วนร่วม ปัจจัยภายในและภายนอกที่มีผลกระทบต่อทองเที่ยวเชิงนิเวศในน้ำพุร้อนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
2. วิเคราะห์สถานการณ์การทองเที่ยวเชิงนิเวศในปัจจุบันและผลกระทบที่เกิดขึ้น รวมถึงความจำเป็นในการพัฒนาการทองเที่ยวเชิงนิเวศในน้ำพุร้อนสันกำแพง
3. ศึกษาแนวทางการพัฒนาการทองเที่ยวเชิงนิเวศในน้ำพุร้อนสันกำแพง

ขอบเขตด้านประชากร

1. นักท่องเที่ยวที่มาท่องเที่ยวในน้ำพุร้อนสันกำแพง
2. ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ บุคลากรระดับปฏิบัติการของน้ำพุร้อนสันกำแพง กรรมการบริหารน้ำพุร้อนสันกำแพง ซึ่งเป็นตัวแทนจากหน่วยงานภาครัฐและชุมชน และประชาชนที่เป็นผู้ประกอบการในพื้นที่

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

แหล่งท่องเที่ยว ในที่นี้ หมายถึง น้ำพุร้อนสันกำแพง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่

สถานการณ์การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง สภาพของการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบ ในแหล่งธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น และแหล่งวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศ สิ่งแวดล้อม และการท่องเที่ยว โดยมีกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การจัดการอย่างมีส่วนร่วมของท้องถิ่น เพื่อมุ่งเน้นให้เกิดจิตสำนึกต่อการรักษาระบบนิเวศอย่างยั่งยืน ได้แก่ ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอก

ปัจจัยภายในที่มีผลต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง องค์ประกอบด้านพื้นที่ ด้านการจัดการ ด้านกิจกรรมและกระบวนการ และด้านการมีส่วนร่วม

ปัจจัยภายนอกที่มีผลต่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ คือ ความต้องการของนักท่องเที่ยว นโยบายการท่องเที่ยวเชิงนิเวศในปัจจุบัน ภาวะทางเศรษฐกิจ ภาวะการเคลื่อนตัวของนักท่องเที่ยวสำหรับกลุ่ม เป้าหมาย

องค์ประกอบด้านพื้นที่ หมายถึง ลักษณะของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศทางด้านสถานที่ที่เป็นธรรมชาติ มีเอกลักษณ์เฉพาะถิ่น รวมถึงแหล่งวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับระบบนิเวศในพื้นที่ของแหล่งท่องเที่ยวนั้น

องค์ประกอบด้านการจัดการ หมายถึง ลักษณะของการจัดการการท่องเที่ยวตามหลักการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมและสังคม มีการจัดการที่ยั่งยืนครอบคลุมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรจัดการสิ่งแวดล้อม การป้องกันและกำจัดมลพิษ และควบคุมการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างมีขอบเขตจึงเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีการจัดการอย่างยั่งยืน

องค์ประกอบด้านกิจกรรมและกระบวนการ หมายถึง ลักษณะของกิจกรรมและกระบวนการเป็นการท่องเที่ยวที่เอื้ออาทรต่อกระบวนการเรียนรู้ โดยมีการให้การศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม และระบบนิเวศของแหล่งท่องเที่ยว เป็นการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ ความ

ประทับใจ เพื่อสร้างความตระหนักและปลูกจิตสำนึกที่ถูกต้องต่อนักท่องเที่ยว ประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้อง จึงเป็นการท่องเที่ยวสิ่งแวดล้อมศึกษา

องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วม หมายถึง ลักษณะของการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของชุมชน และประชากร ที่มีส่วนร่วมเกือบตลอดกระบวนการเพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อท้องถิ่น โดยประโยชน์ต่อท้องถิ่นได้หมายความว่ารวมถึงการกระจายรายได้ การยกระดับชีวิต และการได้รับผลตอบแทน เพื่อกลับมาบำรุงรักษาและจัดการแหล่งท่องเที่ยวด้วย

การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ หมายถึง การปรับปรุงให้ดีขึ้น ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานสากล หรือตามความต้องการของผู้บริโภค การปรับปรุงองค์ประกอบด้านต่าง ๆ ของแหล่งท่องเที่ยวน้ำพุร้อนสันกำแพงตามองค์ประกอบหลักของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยอาศัยความต้องการของนักท่องเที่ยว และความเห็นของผู้ให้ข้อมูลหลักในชุมชน

1.5 ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้ข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุงการเข้าถึง สิ่งดึงดูดใจ และสิ่งอำนวยความสะดวกของแหล่งท่องเที่ยวพุร้อนสันกำแพง
2. ได้แนวทางการพัฒนาน้ำพุร้อนสันกำแพงให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่มีความเหมาะสมกับท้องถิ่น และสอดคล้องกับแนวทางการท่องเที่ยว
3. ได้แนวทางการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความต้องการของนักท่องเที่ยว และความเหมาะสมของท้องถิ่นในการจัดการแหล่งท่องเที่ยว